

Janmaat

heuglijke mededeling voor de regering: als zij daarvoor gelden heeft uitgetrokken voor de gemeente Amsterdam, kan zij die houden, want Amsterdam bestaat binnen de kortste keren uit nagenoeg alleen maar minderheden. Als wij ons niet vergissen, zullen de weinig autochtonen daar zich wel aanpassen. Anders houden zij het niet uit. De vraag in het kader van het grote-stedenbeleid is: komen er meer steden die hetzelfde lot als Amsterdam beschoren zijn?

De CD acht het ontslagrecht uiterst ongelukkig. Daar zit hoogstwaarschijnlijk de goede bedoeling achter dat mensen wat zekerder van hun baan zijn, vooral nu de arbeidsmarkt zeer gespannen is, het aanbod niet groot en er veel meer vraag is. Maar ondanks de meest goede bedoelingen gaf dit een bijzonder kwalijke ontwikkeling voor met name het midden- en kleinbedrijf. Want dat bedrijfsleven, vooral de bedrijven met weinig werknemers en dus ook matige winsten, wordt bij het houden van personeel voor grote risico's gesteld. En dat zal het trachten te ontlopen door steeds meer gebruik te maken van uitzendbureaus, met als gevolg dat wel sociale lasten worden afgedragen en dat de mensen die er werken, dagloners worden. Want geen werk, dan sta je ernaast. Wij vinden dit dus buitengewoon ongelukkig. Iemand die niet functioneert moet ontslagen kunnen worden en zonder grote financiële risico's voor de kleine werkgever. Anders durft hij de risico's buiten zijn eigen familie niet aan.

Het ministerie van Justitie is toch de spil waar de Nederlandse rechtsstaat op gebaseerd is of, zo u wilt, de hoofdpijler. Dus zal deze minister van Justitie krachtig moeten opkomen, wil zij haar taak doen, voor veel meer middelen, in het bijzonder voor de rechterlijke macht en het openbaar ministerie. Daar zou zij een krachtig pleidooi voor moeten houden. De CD vraagt of zij dat kan, want juist deze minister heeft onlangs gezegd dat zij een paar ontgroeningsverschijnselen heeft gehad. Dat bevestigt de mening van de CD dat beide bewindslieden vooral op de golven van de emancipatie het kabinet zijn binnengestroomd. Het mag natuurlijk zo zijn dat een bewindsvrouw misschien nieuwe ervaringen moet opdoen, maar niet dat zij moet leren

van de bestuurspraktijk. Die moet zij in haar vingers beheersen, anders kan zij een dergelijke belangrijke taak niet aan. Jammer genoeg moet de CD concluderen dat dit voor beide bewindslieden het geval is.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.28 uur tot 14.15 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik wil allereerst enige informatie verschaffen met betrekking tot de orde van de agenda voor deze dag en ook voor morgen. Ik zou de Kamer toestemming willen vragen zo nodig langer door te gaan dan 23.00 uur. Het lijkt mij verstandig, lettende op wat wij de komende weken moeten doen, dat wij per dag de agenda zoveel mogelijk proberen af te werken, in plaats van dat wij dingen doorschuiven en op enig moment, in de laatste week van november of begin december, tot zeer lange nachtelijke sessies moeten komen. Kunt u daarmee instemmen?

De heer **Blauw** (VVD): Voorzitter! De Wet op de waterkering komt opnieuw in de knoei. Wij hebben vorige week de eerste termijn behandeld en deze werd 's nachts om half één afgerond. Ik voorzie nu, gelet op de interpellatie, dat wij in een vergelijkbare situatie komen. Als ik hoor hoe u het nu formuleert ± zoveel mogelijk de agenda afwerken ± zou ik graag enige zekerheid en duidelijkheid willen hebben.

De **voorzitter**: Als ik zeg "zoveel mogelijk afwerken", betekent dat: afwerken, tenzij het absurd wordt. Maar daar is de heer Blauw zelf bij. De ervaring in deze Kamer heeft mij geleerd dat, wat betreft de heer Blauw en mij, het moment dat iets

absurd gaat worden, door ons beiden meestal op hetzelfde tijdstip zo wordt ervaren. Dat zal dus wel goed lopen.

Vervolgens wilde ik enige zekerheid verschaffen ± daar hebben mij vragen over bereikt ± over de interpellatie-Verspagnet. Ik stel voor om deze, ongeacht het verloop van de behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat, onmiddellijk na de dinerpauze te houden. Dan is er tenminste enig vast tijdstip. Ik denk dat het voorts verstandig is om af te spreken dat, indien er moties worden ingediend, wij over die eventuele moties morgenmiddag na de lunchpauze stemmen.

Aldus wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Rosenmøller.

De heer **Rosenmøller** (GroenLinks): Voorzitter! Vóór de lunchpauze kregen wij de brief van de Nederlandse regering, waar gisteren bij de regeling van werkzaamheden om gevraagd is, betreffende de intrekking van de kandidatuur van de heer Lubbers voor de functie van secretaris-generaal van de NAVO. Ik heb die brief zorgvuldig gelezen. De brief leidt tot een aantal nieuwe vragen, voor een deel dezelfde vragen die niet beantwoord zijn in de brief, en daarom zou ik via u de Kamer toestemming willen vragen de brief deze week nog aan de agenda toe te voegen.

De **voorzitter**: Mag ik u een vraag voorleggen, ook lettend op de agenda? Zou het het overwegen waard zijn ± wij moeten deze week ook een aantal andere zaken afdoen ± om de zaak bijvoorbeeld morgen in de commissie aan de orde te stellen en eventueel aansluitend, als er moties moeten worden ingediend, een twee-minutendebat te houden? Ik heb het gevoel dat dan de vragen die u wilt stellen, een afdoende, althans grondige beantwoording kunnen vinden, terwijl ik, als wij die route niet opgaan, nu gedwongen ben de Kamer voor te stellen om heel korte spreektijden in acht te nemen. Daarbij heb ik het blauwgrijze vermoeden dat die vragen, wat u betreft, dan niet afdoende beantwoord zullen kunnen worden, waarbij komt dat interrupties bij korte spreektijden ook altijd heel kort zijn.

Voorzitter

Ik geef daarmee in overweging om, als de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken vanmiddag op enig moment in procedure bijeen kan komen, dit te onderzoeken; dan kunnen wij morgen zo nodig een twee-minutendebat aan de agenda toevoegen. Dat is de overweging die ik aan u en aan de Kamer voorleg. Normaal kan het mij niet schelen, maar ik kijk naar het genoemde punt. Ik weet niet of u echt gemotiveerd bent om morgen pakweg rond het middernachtelijke uur de vragen die u nu prangen, te stellen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Nu zet u mij wel geweldig onder druk!

De **voorzitter**: Nee, het is een pure, kale opsomming van de feiten, zonder enige bijbedoeling.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Het was ook maar een eerste, humoristische, benadering van uw suggestie die natuurlijk serieus van aard is. Wij hebben, gezien het onderwerp en de discussie daarover, behoefte aan een kort plenair debat. Als u zegt, dat dit om diverse redenen toch minder wenselijk is, zal ik mij daar niet tegen verzetten.

De **voorzitter**: Puur redenen van de orde!

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat begrijp ik. Door het onderwerp, het gewicht en het aantal vragen verwacht ik geen lang debat in de Kamer. In een algemeen overleg wordt eerder weer wat uitgeweid. Ik heb een aantal toegespitste vragen waarop ik hoop antwoord te krijgen. Ik heb niet direct moties in gedachten ± ik zeg dat ook heel eerlijk, als ik gewoon het hele slagveld van de afgelopen weken overzie ± en daarom geef ik de voorkeur aan afhandeling in een kort plenair debat. Als collega's echter een andere voorkeur hebben, zal ik mij daarbij neerleggen.

De heer **Van den Bos** (D66): Voorzitter! Er is nog een derde optie, namelijk om het de volgende week kort plenair te behandelen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): We hebben nu een brief van de regering. De intrekking van de kandidatuur was vorige week vrijdag. De politiek behoort zoveel mogelijk

alert te reageren. We kunnen en moeten dat naar mijn idee deze week afronden, anders blijft het hangen. Dat is voor niemand goed: voor de politiek, voor de betrokkene, voor de organisatie noch voor het proces. Die suggestie zou ik het minst wenselijk vinden.

De heer **Van den Bos** (D66): Ik stel dan voor om deze week een algemeen overleg te houden. Dat hoeft overigens niet lang te zijn.

De heer **Valk** (PvdA): Ik sluit mij bij de suggestie van de heer Van den Bos aan.

De heer **Verhagen** (CDA): Insgelijks!

De **voorzitter**: Dan stel ik voor, dat wij de commissie voor Buitenlandse Zaken verzoeken zo snel mogelijk in procedurevergadering bijeen te komen, want de commissie moet daartoe besluiten. Mocht het anders uitpakken, dan kan de heer Rosenmöller morgenmiddag zijn verzoek hernemen. Wij besluiten dus niet tot een plenair debat, tenzij er nadere ontwikkelingen zijn die daartoe nopen. Dan verneem ik het wel en wordt het punt morgen aan de agenda toegevoegd.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik kan daarmee leven. Gezien de reacties neem ik aan, dat ik hier niet morgenmiddag wederom zal vragen om een plenair debat. Ik vertrouw erop, dat inderdaad op korte termijn een algemeen overleg kan plaatsvinden en dat de procedure nu in werking wordt gesteld.

De **voorzitter**: Met u heb ik dat vertrouwen. Formeel is formeel, ook voor wat betreft het bijeenroepen van commissies.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 1996 (24400-VI);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van hoofdstuk VI (Ministerie van Justitie) van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor**

het jaar 1994 (slotwet/rekening) (24300).

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De heer **Dittrich** (D66): Voorzitter! De vorige week liep ik over de Albert Cuypmarkt in Amsterdam. Bij de groentestral op de hoek stond een jongen van een jaar of 18. Hij droeg een dun T-shirtje en stond op blote voeten, terwijl het toch al behoorlijk koud was. Hij schreeuwde dat er een oorlog tussen de planeten zou komen en dat we ons allemaal moesten verbergen. Iedereen deinsde een beetje achteruit. Om hem heen ontstond een onzichtbare cirkel, waar niemand doorheen durfde te lopen. Een vrouw ± ik denk dat het zijn moeder was ± stapte uiteindelijk op hem af. "Eric, kom nou mee!", smeekte ze haast. Maar Eric rende weg, schreeuwend en iedereen keek hem na. De vrouw klaagde tegen een paar omstanders dat niemand, de politie noch de psychiater, een poot uitstak om Eric te helpen terwijl hij al dagen niet gegeten heeft en niet voor rede vatbaar was. Mijnheer de voorzitter! D66 wil uitgebreid stilstaan bij het onderwerp "het raakvlak tussen psychiatrie en justitie" en daar verschillende aspecten van belichten.

Het eerste aspect dat ik aan de orde wil stellen, is de situatie op straat. Zijn wij in Nederland gekker aan het worden, vraag je je wel eens af als je met name in de grote steden rondloopt. In vergelijking met zo'n twintig jaar geleden zie je beduidend meer mensen met waarneembare psychische stoornissen deel uitmaken van het openbare leven. De maatschappij moet kunnen omgaan met mensen die afwijkend gedrag vertonen. Volgens D66 moet de overheid zich niet te veel bemoeien met de burgers. Ieder moet zoveel mogelijk in staat gesteld worden op eigen krachten aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Tegelijk kun je zien dat sommige mensen dat niet kunnen. Het zou van een verkillig getuigen als wij die mensen aan hun lot zouden overlaten.

Het is soms schrijnend om te zien hoe vereenzaamd, verwaarloosd en verward sommigen op straat leven. Tolerantie mag geen uitvlucht van gemakzucht zijn, maar moet een doelbewuste keuze zijn. Het